

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér
9 szám. Ide intézendő a lap
szellemi részét érdeklő min-
den közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem foga-
dunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: VASÁRNAP. Felelős szerkesztő: **KOMÁROMY ISTVÁN.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Erzsébet-tér 9.
sz. alatt a könyvnyomdában.
Ide intézendők a kiadóhivatal
illető előfizetés, hirdetésny,
nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisor tér-
fogata . . . . . 15 fillér.
Többszöri hirdetésnél árked-
vezmény.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 50 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezélszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Vármegyei közgyűlés.

A vármegye közönsége a szabadságon levő Gyula főispánt helyettesítő *Bornemisza* alispán elnöklete alatt folyó hó 25—26 án tartott nyári közgyűlését. Tapasztalatunk szerint nyári közgyűlésünk szokott oly látogatott lenni, mint a többi negyedek közgyűlésünk, a mit annak tulajdonítunk, hogy ebben az időszakban bizottsági tagjaink részint az aratási és eséplési munkálatokkal vannak elfoglalva, részint pedig fürdő- és gyógyhelyeken töltik idejüket.

Ezen szokástól eltérőleg mostani közgyűlésünk igen látogatott volt, a mit pedig annak tulajdonítunk, hogy egy általános örömet keltő ünnepség folyt le a vármegyei székház díszes termében: mert e gyűlésen leplezte le a vármegye közönsége általános őszinte szeretettel övezett és a mult évben nyugalomba vonult volt főispánjának, pelsőci *Hámos* Lászlónak igen sikerült arcképét.

Nagyban emelte az érdeklődést azon körülmény is, hogy a leköszönt *Jankovics* Ottó rozsnói járásbeli szolgabíró megüresedett helyének választás útján való betöltése volt a tárgysorozatban napirendre tűzve.

Bár csak egy pályázó akadt, ifj. *Szontagh* Zoltán feledi helyettes járási szolgabíró személyében, mégis sokakat ezen körülmény is beszólított a mindennapi munka mellől.

A közgyűlést délelőtt pontban 10 órakor nyitotta meg *Bornemisza* László alispán, szép szavakkal üdvözölve a bizottság nagy számban megjelent tagjait. Az elnöki megnyitó után átadta a szót *Lukács* Géza vármegyei főjegyzőnek, ki a megszokott szónoki hévvel a következő szép ünnepi beszédet mondotta:

Nagyságos alispán elnök ur!

Mélyen tisztelt vármegyei közgyűlés!

Törvényhatóságunk még az 1906. évi márczius hó 14 ik napján tartott közgyűlésében elhatározta, hogy

TÁRCZA.

A teremtés napjai.

Irtá: HORVÁTH ZOLTÁN.

(14)

E kérdésnél a vérmes fantáziák 100 ezer, 200 ezer esztendőkről beszélnek, néha többről is s ezt a folyók iszaphordalékainak egyes elszórt helyen történt időleges méréseiből következtetik, föltételezve, hogy az iszaphordás minden helyen és minden időben egyenlő volt, ami magában is helytelen, mert egy felhős szakadás vagy árvíz pár nap alatt többet rombol és épít, mint néha egész esztendők esendes munkája. De meg a történelmi idők adatai hatalmas iszaphordó munkákról tehetnek tanúságot. Például a Pó torkolatánál vannak olyan városok Felső Olaszországban, amelyek a rómaiak korában másfélszer évvel ezelőtt kikötők voltak, ma pedig több órányira fekszenek a parttól, mert a Pó és a szomszédos folyók rengeteg iszapot hordanak az Alpokból és töltik az Adriai tengert s ennek rovására terjed a szárazföld. Így benyulik a Fekete-tengerbe a Duna deltája, a Földközi-tengerbe a Nilus deltája, még rohamosabban terjeszti Amerika szárazföldjét a tengerbe a Mississippi-folyam, amely évenként vagy egy kilométerrel tovább rakja az iszapot. Érdekes a Duna mellett Győr megyében Ásvány község, amely hajdan a Duna partján állott, ma pedig jó órányira van tőle a Duna, pedig a község nem változtatta helyét, hanem a Duna iszapolta be a régi medrét és ujat tört helyette. Ezek bizony nem olyan lassu munkáknak látszanak, amelyek 100—200 ezer esztendőre engednének következtetni.

Szabó József könyvében olvashatjuk Lyellnek egy következtetését a diluvium idejére s így az ember korára vonatkozólag. E szerint az Erie tónak régi diluviális lerakódásában mastodon fogat találtak, de ez a réteg oly magasan fekszik, hogy lerakódása idejében az Erie tónak hat mérfölddel előbbre kellett terjeszkednie. A Niagara zuhatag, amely az Erie tóból a Ontarióba szakad, egy év alatt egy lábnyit váj ki és így évenként ennyivel

csaknem 15 egész esztendőn keresztül főispáni székházban ülő vármegyénk szülöttének, méltóságos pelsőci *Hámos* László urnak arcképét közgyűlésünk díszterme számára beszerzi, s azt nagyjaink, érdemes férfaink arcképeinek sorozatában méltó módon helyezi el.

Mai közgyűlésünk tehát, midőn: „az ige testté válik” az érdemeket előismerő tisztelet, a megbecsülés és a szeretet ünnepeinek jellegét viseli magán; és hogy ezen szent emberi érzemények igen sokaknak honol szívében, mi sem igazolhatja hívebben, mint az, hogy a szorgos nyári munkaidő dacára bizottságunk tagjai, s az öt tisztelők egész serege tömörültek egybe házas jellegű ünnepeinkre.

Derült, fényes napra virradtunk az 1891. évi június hó 3 ik napján, mintha a felettünk örökös gondviselés is részt venni óhajtott volna a feletti örömlünkben, hogy érdemekben és megbecsülésben elaggott főispánunk helyét a királyi kegyelem oly egyennel töltötte be, a ki szintén vármegyénk szülötte, s a kihez mindannyiunkat a szeretet és bizalom aranyzárai csatoltak vala.

Lelkes volt az új főispán bevonulása, fényes fogadtatása, ünnepélyes beiktatása és zivataros az ünnepség befejezése, mintha isteni ujjmutatás akart volna lenni, jelezvén: Ilyen leendő főispáni pályafutásod is.

Lelkesedéssel fogott főispáni feladatához, s ügyköreinek intézésénél nem a rideg formásokat, de a lenyegget tartotta irányadónak; nem a hatalmat kezében tartó méltóság érzete, hanem az emberek iránt szívében igazán hordó szeretet vezérelte lépteit, mely mellett szegénységet s gazdaggal feledtetni igyekezett hivatalának magasságát, hogy annál inkább feltüntesse szíve jóságának mérhetlen mélységét.

Politikai tekintetekben sem volt rideg, nem az, a ki saját meggyőződését masra erőszakolni kívánta volna, sőt tisztelte mások meggyőződését mindaddig, a mig az a magyar állameszmével nem ellenkezett, és a magyar nemzetes irányu politikai elveket nem elnyomni, hanem közöttük az ellentéteket lehetőleg elsimítani törekedett.

Törvényhatóságunknak ugy szellemi, mint anyagi érdekeit híven képviselte, elhatározásainak, nézeteinek a kormány előtt súlyt adni főfeladatának tekinté, s ez irányu fellépésének sikerét gyakorta örömmel tapasztaltuk is.

Zászlóvivőként vett részt minden kulturális mozgalminkban, s nagyrészen neki köszönhetjük, hogy vármegyénkben elnöklete alatt a Fehérvér-egylet megalakult és felvirágzott, az állami gyermekmenhely fényes otthont talált, majd felütötte tanyáját a nyomorék gyermekek otthona, hogy Jolsva városában letesült a Cházár András féle siket-néma nevelő intézet. Es hogy vármegyénk közönsége Rimaszombatban ezen valóban

hátrál. Föltéve, hogy mindig egyforma volt a Niagara vajú munkája, 31000 év volt arra szükséges, hogy 6 mérfölddel föllebb állhatott a tó a mastodonfogas földréteg helyén. A mastodon pedig egyidejű az emberrel. Es így az ember kora 31,000 esztendő volna.

Természetes, hogy az egyformaság elmélete nem állhatja meg a helyét, mert bármely természeti erőnél tapasztaljuk, hogy néha egynéhány óra alatt többet rombol vagy alkot, mint máskor egész éven keresztül. Nem lehet tehát a Niagara-ról sem azt állítani, hogy sok évezreden át mindig egyformán működött.

Ugyancsak Szabó József hozza föl azt, hogy „Wright Észak Amerikára nézve a jégkorszak beveződése után következő, mostani viszonyok tartamára a niagarai számítás kapcsában 10 000 évet mutat ki, mint eredményt”. (Előadások a geologia kör. 263.)

M. W. Upham szintén csak 10,000 évre teszi a jégkorszak letűnését, M. Gilbert pedig már csak 7000 évet vesz föl. Dr. Andrews a Michigan tavon észlelt kivájások alapján 7500 évről beszél. Winchell pedig a Mississippi-folyam medrének sziklafalaiból 7—8000 évet hoz ki. (Prohászka: Föld és ég 391.)

Ime mindinkább közelednek a tudósok számításai a valószínűség határai felé, amint a kezdetlegesség, az ujszerűség láza eltűnik és helyet ad a józan megfontolásnak.

Körülbelül ennyi időre lehet a történelmi adatokból is következtetni és ha a bibliai chronológiát kellő érteke szerint kiigazítva mérlegeljük, onnan is ehhez hasonló számot kapunk eredményül s megvetéssel fogjuk visszautasítani némely népszerű tudósok versben irt következtetését, amelyekkel tévedésbe ejti iskolázatlan embertársainak tömegét, mikor így ír:

Ötvenezer esztendeje hirdeti a tudomány:

Elt Adam előtt is ember, tul az óperenezian,

Mie őt a szentírás e nagy hazugság született,

Mielőtt az Ur szavára lett a föld s az emberek.”

Igaz, hogy már vagy 15 esztendeje, mióta az a vers névtelenül megjelent, — versnek jó vers, szellemesnek is elég szellemes és valószínűleg sok szegény mun-

monumentális székházban találja méltó elhelyezését, fő részben szintén az ő fáradságot nem ösmerő közbenjáró tevékenységének képezi bizonyítékát.

Szóljak-e arról: mi je volt a tisztikarnak? Nemcsak főispánja volt, ő a tisztviselőknek, ki a törvény szigorával óhajtá a rendet, a pontosságot biztosítani; maga a megtestesült atyai jó indulat nyilatkozott meg mindenha ajkain. Biztatta a gyengéket, buzdítá a csüggedőket s hol szigort kellett gyakorolnia, ott is megnyilatkozott nála a jóság szelleme, mert törekvése sohasem az egyed elejtésére, hanem annak megmentésére irányult.

Fényessé s ünnepeletté tették tehát főispáni működését azon közbizalom, amely lépteit kísérte, azon nagy és szép eredmények, melyek cselekményeinek nyomában fakadtak, s azon szeretet, amely jó szíve irányította ténykedéseinek természetzerű következményei valának.

Köszölgálatának utolsó évében a politikai viszonyok csaknem végzetesen bonyolultak össze. Nemzetünk közveleménye gazdasági önállóságunk megvalósítását erélyesen követelte s a hadsereg intézményében is nevezetes változásokat igényelt. A felelős minisztérium felsőbb ellentállás kényszerítésére alatt az ellenzék kívánatait érvényre juttatni képes nem lévén, visszavonult s a kormány gyeplőjét alkotmányellenes minisztérium ragadta kezébe, letörendő a nemzet jogosult aspirációit; egyes törvényhatóságok a kormányzó főispán lemondása folytán ugyszólván a rémuralom korszakába kerültek és kétségben kívül vármegyénk is ezen sorsra jut, ha nincs élén egy bölcs férfiú, aki önfeláldozással vet féket a különböző áramlatok által vert hullámcsepásoknak, aki a hánykódó viharos tengeren már-már elmerülő hajó utasait, mentőcsónakokon szabadítja meg annak előrelátásával, hogy midőn ő utolsóinak menekedhetne, talán a léket kapott hajóval maga is a tenger mélységébe temetkezend el!

Es miért tette ezt? hisz anyagi javakra szüksége nem volt; az állás méltóságából elég részt vett ki s annak elhagyása a haza „kurucz” fia sorozatába emelte volna nevét? . . . Egyszerűen hazafiságból! Mert édes ugyan a hazáért meghalni, de nemesebb annak javáért küzdeni, mégha annak nyomában a félreértés, a gyanúsítás, a kétely és az eltelés gyom-növényzete burjánzik is fel! . . .

Lelke teljes meggyőződésével tudta azt, hogy az akkori viszonyok között Gömörvármegyében béke csak addig lehet, mig a kormányzatot marad s azt követőleg oda sodortatik, ahová Abau, Ung, Songrád és több más nemes vármegye jutott; vármegyéjét és annak tisztikarát pedig oda juttatni tiltotta honszerelme!

Ez a férfiú pelsőci *Hámos László*, kinek arcképét törvényhatóságunk dísztermének falazatán, többi

kás embernek elrabolta egyedüli kincsét: lelkének hitét, — de, hogy mennyi igazság van benne, azt főntebb láttuk s csak a vallásellenes fanatizmus sánti gyűlölködése képes magyarázatát adni annak, hogy intelligens emberek ilyen módon csalják kelepezébe tanulatlan embertársaikat!

Platz dr. miután előadta, hogy a szentírásban lévő nemzedéksorok alapján nem lehet az ember megjelenésének idejét számokban kifejezni, mert más szentírásai könyvekből határozottan tudjuk, hogy Mózes nem sorolta föl az összes, egymásra következő utódok neveit, hanem sokszor többet is kihagyott egymásután és nem lehet biztosan megállapítani, mennyit hagyott ki, mert hiszen Mózesnek nem történelmi időrend megállapítása volt a célja, hanem az egy igaz Isten ismeretének terjesztése, tiszteletének tisztább megállapítása s így a szentírásban nem kereshetünk oknyomozó történelmet, hanem naiv, egyszerű, a célhoz szükséges adatok felsorolását — ennek előre bocsátása után Platz dr. keresi a történelmi adatok legrégibb, megbízható nyomait az egyes népek-nél s az egyptomiaknál találja föl azokat Menesz király idejében, Krisztus születése előtt vagy 3500 évvel. De addig szaporodnia kellett az emberiségnek a vízőn után és bizonyos polgárosultságra fejlődnie, hogy államot alkosson.

Häckel szerint a szaporodás mértani haladvány szerint történik és így 800 év alatt egy ember-párból 800 millió lehet.

Igy tehát elegendő, ha a vízőntől Menesz egyptomi király idejéig 2000 évet veszünk föl az emberiség elszaporodására, a föld benépesítésére és a népesség bizonyos fokú művelődésére, ehhez hozzáadva 3500 évet, a vízőntől Krisztusig 5500 év folyhatott le.

Eszerint az özőn, vagy a jégkorszak utolsó évei nincsenek tőlünk nagyobb távolságra időben, legföllebb 7500—8000 évre és ez teljesen elegendő idő mindazoknak megtörténésére, amiket a szentírás és a profán történelem az ember életéről a vízőn óta elbeszél. (Lásd Platz: Az ember eredése, faja és kora 345—346. l.)

Áz ember őskorát, mint főntebb láttuk, palaeolith

jeleink sorába helyeztük. S törvényhatóságunk az ő nemes áldozatkészségét és kifogástalan hazafiaságát óhajtott megjutalmazni ama rendelkezésével, mely által őt nagyjai sorába emelte.

E férfiút erájének teljességében ma is magunkénak tartjuk, tiszteletteljes szeretetünkkel övedzük szíveinkre és egyhangú lelkesedéssel kiáltjuk: Hámos Lászlót, vármegyénk nyugalmazott főispánját az Egek Ura hazánk s vármegyénk javára boldogan sokáig éltesse!

A gyönyörű beszéd elhangzása és a szünni nem akaró taps és éljenzés után az ünnepelt nyugalmazott főispán Hámos László emelkedett szólásra és az ő keresetlen, jó szívből eredő szerény szavakkal köszönte meg a meleg óvációt, melyben a vármegye közönsége részesítette.

„Nemes és tulmagasra becsült színben festi az igen tisztelt főjegyző ur az én érdememet — ugymond Hámos László — midőn e gyönyörű beszéd kíséretében leplezi le a vármegye közönsége, a nehéz időkben hozott határozata alapján az én szerény munkásságom megjutalmazásául arczképemet. Kimondhatatlan jóleső érzés tölti el szívemet, mert ez ünnepélyes tényvel elismerni látom a vármegye közönsége részéről 15 évi munkásságomat, melyet minden időben legjobb meggyőződésem és hazafias érzületemtől indítva, hazám és vármegyém javára kívántam a közélet mezején érvényesíteni. Midőn a nemes vármegye közönségének és az alispán urnak, valamint a vármegye tisztikarának, kik igyekeztek mellettem a lefolyt nehéz időkben is a közügyet odaadó pontos lelkiismerettel, hathatósan munkálni, őszinte, forró köszönetemet nyilvánítom, egyidejűleg ígérem, hogy jövőben is édes hazának, vármegyémnek, mint szerény megyebizottsági tag, igyekezni fogok érdekeit, ügyeit szolgálni és annak a hűséges tisztikarnak épen úgy, mint a múltban, jó barátja és támogatója leszek“.

A könyvet fakasztó, tartalmas beszéd igen nagy hatást idézett elő és siettek Hámos Lászlónak a jövőre is jó szerencsét kívánni és elismeréssel gratuláltak a *Stettka* Gyula által festett, megszólalásig hű arczképhez, melyet a 15 év utáni nehéz munka után egyedül a boszniai okkupációban szerzett hadi-érem díszít, hol az ünnepelt mint főhadnagy harcolt a bosnyákok ellen.

Majd a tetőpontra emelkedett lelkes ováció után *Szentiványi* Árpád, politikai és közéletünk e lelkes, kitűnő ősz bajnoka szólalt fel, megköszönve a vármegye főjegyzőjének a vármegye érületének hűen kifejező szép beszédét, és azt egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vétetni indítványozza.

Az indítvány egyhangulag elfogadtatván, a beszéd jegyzőkönyvbe vétetni határozatott.

Ezután az alispáni évnegyedes terjedelmes jelentés olvastatott fel, melynek minden egyes passzusánál az elnöklő alispán külön is részletes felvilágosításokkal szolgált.

Az alispáni jelentésből kiemelendő, hogy őszinte részvétellel emlékezik meg az alispán *Ragályi* Géza volt vármegyei főszámvevő, *Török* Bálint és *Sziff* Gyula megyebizottsági tagok hirtelen elhunytáról. A közgyűlés az elhunytak

és neolith korszakra szokás felosztani. A palaeolith ember szerszámait hasított és darabosan faragott kőből készülték, míg a neolith ember a tüzkövet simította, élesítette és edényeket is tudott készíteni. Ez az osztályozás azonban nem föltétlen, mert Krisztus után 1066-ban az angolok kőhegyű nyilakkal harcoltak, 1298-ban a skótok kőbaltákat használtak, sőt Ausztrália népeinél ma is találhatók kőszerszámok. De a geológiai rétegek szempontjából ez az osztályozás megállhatja helyét. Mindenesetre nagy hézag van a durva kőkorszak barlanglakó embere és a csiszolt kőkorszak építő, köszörlő, simító, fazekas embere közt, aki oltárt állít és siremléket készít.

Ennek a hézagnak megfejtése sok fejtörést okoz a tudósoknak. Ebbe a hézagba egészen jól beleillik a szentírás vízözöne, amely kipusztítja a palaeolith embert és utána polgárosultabbat költöztet szét a földön Európába is Noé ivadékaiból.

A vízözön ilyenképen egészen jól beillik a tudományos kutatások adatai közé, úgy, hogy a diluviumnak egyik jégkőzi korszakában megjelenik a földön és elterjed az ember, azután a diluvium vége felé kipusztítja a vízözön és újra benépesíti a földet a történelmi idők kezdetéig.

A vízözönt pedig tagadni nem lehet, meg vannak katasztrófáinak nyomai a földön igen sok helyen, meg van továbbá sok nép hagyományában, de úgy, hogy a szentírás elbeszélése sokkal tisztább, mint más hitregéké és a szentírás látszik eredeti elbeszélésnek, a többi eltorzított hagyománynak.

Az embert pedig egy párnak teremtette Isten és ebből az egy párból egészen jól levezethető az egész emberiség minden fajtával, hiszen a fajták csak éghajlati és különböző életviszonyok hatása alatt létrejött változatai az egy emberfajnak. Az sem okozhat semmi nehézséget, hogy így kezdetben testvérek házasodtak össze, ami most nem engedhető meg. Óriási a különbség az életerős faj kezdetleges állapota és a sokféleképen enerált mai ember állapota között. Az akkori életerős és a mai semmi arányban sem áll egymással. Lyell elvét akarják itt az emberre alkalmazni s a mai viszonyok szerint értelmezni az ősi állapotot.

érdemeit és emlékét jegyzőkönyvében megörökíteni és erről a gyászoló családot részvét irattal értesíteni rendeli el.

Dr. *Pösch* Gyula berzétei földbirtokos, megyebizottsági tag emelkedett ezután fel és együgyesen, alaposan kidolgozott indítványt olvasott fel az oláh cigányok megrendszabályozása kérdésében. Különösen hivatkozik a gyámtörvény azon intézkedésére, hogy ha az apa képtelen az atyai hatalom teljesítésére, akkor attól hatósági uton megfosztható, — indítványozza ennél fogva, hogy az oláh-cigányok fosztassanak meg atyai hatalmuktól és gyermekeik nevelése részéről törvényesen tétessék intézkedés. Az indítvány egyhangulag elfogadtatott és a m. kir. Belügyminiszteriumhoz ez irányban felirat intéztetik. — Alaposan hozzászóltak e kérdéshez *Szentiványi* Árpád, *Hámos* László és az alispán, ki egyidejűleg bejelentette, hogy ő már saját hatáskörében is megtette a lehető intézkedéseket és a csendőrséget erélyes eljárásra hívta fel.

Felolvastatott ezután *Coburg* Ferdinand bolgár fejedelem meleghangú részvétet megköszönő levele, melynek tartalma a következő:

„Gömör-Pusztamező, 1907. július 18.

Alispán ur! Megható és csodálatosan szép levelét, melyet a sors csapása alkalmával, mely engem oly nagyon sújtott, Gömörmegye nevében hozzám intézni szíves volt, annak idején megkaptam. — Ez a levél nekem a vigaszok forrása volt, mert tükre azon nemes, gyöngéd érzelmenek, mely minden magyarban megvan és melyet én gyermekkorom óta ismerek. Senki sem beszélt hozzám mely fájdalomban oly meghatóan, mint ön, alispán ur és mint a törvényhatósági gyűlés tagjai.

Levelére eddig azért nem válaszoltam, miután a kormányzás nehéz terhe s a kelet vezetésének nyomasztó napi munkája azt lehetetlenné tették.

Most azonban, a viszonylagos pihenés közben, az Önök vármegyéjéből, a páratlanul szép garamvölgyi hegyekből, annál nagyobb örömmel mondhatok szívből önnek köszönetet ama jöttevő és megható szavakért, melyeket nekem, boldogult édes anyám halála alkalmából tolmácsolt. Közvetitse kérem, mindnyájuknak legjobb köszönetemet.

Ön helyesen mondta, édes anyám különösen nagyon szerette a kedves Gömört s általában Magyarországot. Igen örült és jól érezte magát a Kobáriak és Széchyek ősi kastélyaiban, melyekben a francia királyleány hatvan éven át lakott s melyekhez engem is kedves emlék fűz.

Azon meggyőződéssel zárom soraimat, hogy a jó gömöriek megőrzik édes anyám, a nagylelkű és legnemesebb asszonyok egyikének, emlékezetét. — Jóakarója.

Ferdinánd.

Ezután ejtetett meg a napirendre kitézött választás. Minthogy csak egy pályázó jelentkezett ifj. *Szontagh* Zoltán személyében, nevezett közfelkiáltással járásbeli szolgabíróvá választatott és a rimaszécsi járási főszolgabírói hivatalhoz osztatott be szolgálatátelre.

Ezzel kapcsolatosan az elnöklő alispán bejelentette, hogy a főispán *Hámos* Antal tb. megyei aljegyzővé, *Szontagh* Vilmost pedig tb. szolgabíróvá nevezte ki. Megválasztott szolgabíró és a kinevezett tb. tisztviselők, valamint dr. *Alitisz* Aladár rozsnói járási szolgabíró, ki a kihágási ügyekben való bíraskodás jogával ezen gyűlésben ruháztatott fel, az esküt nyomban letették.

Hámos Antal a központba, *Szontagh* Vilmos pedig a rozsnói járás szolgabírói hivatalhoz osz-

Amit a szentírás tovább a nő teremtéséről elbeszél, az annyira magán viseli Ádám álombeli látománának szimboliztikus, jelképes vonatkozását, hogy gyerekes dolog volna azt szó szerinti értelemben fessegetni és azt bizonyítani, hogy a férfinak sincs kevesebb bordája, mint a nőnek. Az egész látományt annak kifejezésére irták meg, hogy a férfi és a nő összetartozó és szükséges elemei az emberi faj fennmaradásának.

A lelkes ember létrejöttével pihenés, nyugalom állott be a teremtésben, hiszen most már ott az értelmes ember, aki fölkuhathatja a Teremtő célját és ezeknek a céloknak szolgálatával méltó lehet arra, hogy az Örökkévaló dicsőségét tőle telhetőleg hirdesse, még pedig mint félig szellemi lényhez illő: öntudatosan hirdesse, mert öntudatlanul az egész látható világ azt hirdeti, aki a nagy Agassiz szavaival élve, mintegy époszt irt a saját dicsőségéről, mikor a világ ezernyi változatos formáját egymásután létre hozta, amelyeknek tervezete előbb az ő gondolatában létezett és azután valósult meg a belső terv értelmében.

* * *

Hogy a teremtés napjai a kezdettől a mi napjainkig mennyi időt számlálhatnak, arra nézve a tudományos kutatások semmi biztos alapot nem nyújtanak, egész bátran beszélhetünk millió esztendőkről a világ teremtésétől kezdve, elfogadhatjuk A. de Lapparent 90 millió esztendejét, amely eredményre jutott Thompson is, a föld lehülését véve alapul.

Az eddigiekből láthatjuk, hogy a teremtés napjai a tudomány mai állása szerint nem tekinthetők mai értelemben vett napoknak, hanem bizonytalan hosszúságú korszakoknak, amelyek folyamán olyan sorrendben mutatkoznak az élet tünetei, amint azt a szentírás egyszerű szavakkal elbeszéli, tehát a mózesi teremtéstörténet, ha nem tudományos is, nagyjában ma is megfelel a természeti kutatások eredményeinek.

De ki tudhatná az Örökkévaló Isten minden útjait? A tudomány az ő nyomait kutatja önkéntelenül is. Bár ne feledné el azt soha, akinek nyomdokait vizsgálja az ő alkotásában, a szép természetben! — Vége.

tatott be. A fontosabb ügyek közül kiemeljük az alább közölt és *Komáromy* István aljegyző szerkesztésében elfogadott határozati javaslatot a horvát országgyűlési képviselők horvátul elmondott beszédeinek az országgyűlési naplóban való kiigazítása tárgyában, a melynek szövege a következő:

Országszerte általános és mély megbotránkozást keltett a horvát képviselőknek azon hazaellenes magatartása, hogy az országgyűlés képviselőházának jelenlegi ülészakában a vasuti alkalmazottak fizetéséről és szolgálati szabályzatáról alkotott törvényjavaslat tárgyalása alkalmával, a képviselőházat hazafias és különösen a vasuti alkalmazottak javára czélzó eredményes munkájában a folytonos obstructióval zavarta, s akadályozta meg a törvényjavaslatnak letárgyalását és törvényre emelését.

Bár tudjuk és történelmünkben ismerjük, hogy horvát testvéreink — ha ugyan a történetek után méltók e címre — minden időben a magyar állameszme és az egységes Magyarország érdekei ellen küzdöttek, s 1848-ban a szabad eszmék hajnalsüvegének föltünésekor ők voltak az elsők, kik vérellen mocsokolták be e csillag fényét, mégis meglepett hirtelen és indokolatlanul föltámadt hazafiatalan és államellenes magatartásuk.

Ha végig lapozgatjuk történelmünk lapjait, még nem volt oly idő, melyben annyira dédelgettük volna a horvátokat és istápoltuk volna érdekeiket, mint épen a legutóbbi időkben.

Hiszen a jobb érzésű, a horvátokkal közeli rokonságban élő, higgadt, komoly dalmata közjogász is elismeri, hogy Horvátországot a magyar állami igazságos és bölgy kormányzat emelte fel és tette virágzóvá, s ezzel szemben haláttalanul keresi az okot és időt, melyben Magyarországól elszakadhatson, sőt még a legaljasabb fegyvertől sem riad vissza a haza és polgára ellen.

Mindezek mellett még egy másik nagyobb és messze időre kiható, esetleg megmásíthatatlan sérelmet is ejtetek közjogunkon azzal a ténykedésükkel, hogy az országgyűlési képviselőház legközelebb megtartott ülésén horvátul beszéltek. Bár az 1868. évi 30. t.-cz. 60. §. megengedi, hogy a horvát képviselők az országgyűlésen a horvát nyelvet is használhatják ugyan, mindazonáltal tiltakozunk azonban az ellen, hogy a hivatkozott 1868. évi 44. t.-cz. 1. §-a intézkedésével szemben a horvát nyelven elmondott beszédek az országgyűlési naplóba horvát nyelven vétessenek be, mert ezen törvény világos intézkedése szerint az országgyűlés tanácskozái és ügykezelési nyelve ezentul is egyedül a magyar.

Ezen határozott és világos intézkedéssel szemben esett meg az a még corrigálható tévedés is, hogy a képviselőház megengedte, miszerint a folyó évi június hó 5-iki ülésén horvát nyelven elhangzott beszédek horvát nyelven vezettek be az országgyűlési naplóba.

Hazafiaságunk, törvénytisztelatlánk és közjogunk megvédelmezése parancsolja tehát nekünk, hogy ezen intézkedés ellen tiltakozunk és annak még ideje korán való megváltoztatását kérelmezzük.

Ugyanezért a mélyen tisztelt képviselőházat felkérni elhatározzuk, hogy a horvát nyelven bevett országgyűlési beszédeket a naplóból töröltetni, illetve a naplót ily értelemben kiigazítani s a jövőben hasonló esetből bekövetkező veszedelem elhárítása czéljából törvényhozási uton bölcsen intézkedni méltóztassék.

A közgyűlés a határozati tervezetet, illetve javaslatot elfogadja és hasonló tartalmu feliratot intéz az országgyűlés képviselőházához. E kérdésben úgy véljük, vármegyénk megelőzte a többieket.

Erős vita keletkezett Uraj község kérvényének tárgyalásánál, melyben kéri a község, hogy Borsodvármegyehez csatoltassék. A vármegye közönsége ez ellen erősen állást foglalt es nem engedti a község kikapcsolását.

Tekintettel a fellépett drágasági viszonyokra, a vármegyei napidíjasok, háziszolgák és utiőrök fizetését felemeli, két előbbi javadalmazásra a belügyi kormánytól póthitelt kér, utóbbit pedig az utipénztár költségvetésébe állítja be.

Rakóczynak Kassán felállítandó lovas szobrára 200 koronát, Thököly Imrének pedig Késmárkon felállítandó szobrára 100 koronát szavaz meg a közgyűlés.

A magyar nyelv sikeres tanítása körül érdemeket szerzett következő tanítókat jutalmazta meg és pedig: A Fáy Gusztáv féle alapítványból 230 koronát *Belányi* János gömörakosi ág. ev. néptanító kapta. A gömörmegyei magyar köznevelődési egyesület 100 koronáját *Steglehner* Eteleka nagyróczei áll. elemi iskolai tanítónő. A nemzeti pénztár 700 koronás jutalma megosztatott. 1. 100—100 koronát kapott: *Ulreich* János dobosinai áll. elemi, *Faluba* Andor dusai ág. ev. és *Breznai* Károly betleri r. kath. iskolai tanító. 2. 80—80 koronás jutalmat: *Nemes* Géza dobosinai áll. elemi és *Paulovszky* Pál susányi róm. kath., 3. 60—60 koronás jutalmat: *Ferencsik* József rimakokovai róm. katl., *Ilykovic* Jenő királyhegyaljai görög kath., *Matheidesz* István sajórédei áll. elemi és *Pravlik* Mihály garamszécsi áll. elemi népiskolai tanítók kaptak.

Behatóan foglalkozott a közgyűlés a garami iskolák felépítéséből eredő terhek hogyan leendő fedezése kérdésével, s ez irányban javaslattételrel az alispánt, tanfelügyelőt és járásbeli főszolgabírót bizta meg.

A közgyűlés csak 27-én ért véget.

Közgyűlés után az ünnepelt *Hámos* László tiszteletére közebed volt a vármegye házáin, melyen 50-nen vettek részt. Az ebéd folyama alatt

Szentiványi Árpád igen szép pohárköszöntőt mondott az ünnepeit egészségére. Hámos László a vármegye közönségét és tisztikarát éltette. — Putnoky Mór az alispánt, az alispán ritka szép pohárköszöntő kíséretében az ujonnan választott és kinevezett tisztviselőket atyai jó tanácsokkal látta el. — Sikertült pohárköszöntőket mondtak még *Nikolics Döme* aradi ügyvéd urasszonya özv. *Kinczig* Ferenczné jánosi-i új földbirtokosnő nevében a vármegye közönségére, dr. *Pösch* Gyula, *Mihalik* Dezső, dr. *Markó* Sándor, *Szeleczky* Dénes stb.

E nap is fényesen igazolta azt, hogy Hámos László nyugalmas napjaiban is teljes mértékben bírja a vármegye bizalmát, tiszteletét és szeretetét.

Értesítők.

A rimaszombati állami polgári leányiskola értesítőt az 1906—907-ik évről *Kathona* Géza igazgató közli. A füzet elején találjuk az igazgató jelentését a múlt év történetéről. A bevezetésben szépen megírt reflexiókat találunk, s annak méltóságát, mely nagyfentőségű a tanítás mellett a nő nevelése. Majd hálával emlékszik meg a jelentés a város áldozatkészségéről, melylyel az intézetnek új otthont létesített. A növendékek száma 142 volt, s vizsgát tett az év végén 134 növendék, kiknek magaviselete jó volt, s a tanulási eredmény is kielégítő volt, mert a vizsgát tett 123 növendék közül 22 növendék kitűnő, 36 jeles, 42 jó, 11 pedig elégséges osztályzatot nyert. 1 tárgyból 5, 2 és több tárgyból 6 kapott elégtelen osztályzatot, egy pedig osztályisméltésre utasított. Iskolai ünnepeket ez idén is tartottak, s a „Tompai önképzőkör” szép sikerrel működött. Az iskolai felügyelő hatóságok névsora után a tanterv következik, majd a bevégzett tananyagot ismerteti az értesítő teljes részletességgel. A tanulók névsora után a szokásos statisztikai kimutatások közlését találjuk. A tanári és ifjúsági könyvtár állománya nagyon lassan gyarapodik. A tanulók fejelemi rendtartásának ismertetése után a jövő évben használandó tankönyvek jegyzéke van közölve, végül a jövő tanévre vonatkozó tudnivalók fejezik be a gondosan összeállított értesítőt.

A dobsinai női kézimunka tanfolyammal egybekötött állami polgári leányiskola értesítőt *Halasi* Jenő igazgató állította össze, s az igazgatói jelentéssel nyitja meg, melyből megtudjuk, hogy az intézet állami kezelésbe ment át. Az iskolában 147 tanuló volt: 123 a polgári iskolában, 24 a kézimunka tanfolyamon. A tanítás zavartalanul ment, súlyosabb fejelemi eset nem fordult elő. A kézimunka tanfolyamon a fehér- és felsőruha varrás s a műhímzés terén érték el szép eredményt. Az év egyéb eseményeiről beszámolás után a magánvizsgálatokra vonatkozó tudnivalók közöltek, majd a felügyelet, gondnokság és tantestület névsora. A növendékek névsora után a könyv- és szertárak, a tanítási terv is részletesen ismertette van. A kézimunka tanfolyam eredménye számokban is részletesen ki van mutatva. A statisztikai adatok mindenre kiterjedőleg gondosan vannak összeállítva. A növendékek közül általános kitűnőt kapott a polgári iskola 21 növendéke, a kézimunka tanfolyam 6 növendéke.

A dobsinai állami fiúiskola 15 ik értesítőt *Hanvai* J. Ede igazgató közli. Az iskolában a jelentés szerint 121 tanuló volt, 7-el több, mint a múlt évben. Ünnepeket és kirándulásokat rendeztek. A tanulók névsora kívül az általános osztályzat is közölve van az értesítőben. Megtudjuk, hogy az I. osztályból *Petrik* Árpád Tőhötöm, *Szombathy* Béla kapott általános kitűnőt osztályzatot, II. osztályból *senki*, III. osztályból *Eltscher* Ede, *Klauszmann* Albert és *Nemes* Béla, IV. osztályból *Lorenz* Samu és *Rozlozsnik* Miksa. A statisztikai kimutatások után *Szombathy* László közli az ifjúsági olvasókör és segítő egyesület jelentését. A tankönyvek jegyzéke után a jövő évre vonatkozó tudnivalók fejezik be az értesítőt.

A nagyroczzei m. kir. állami felső keresk. iskola értesítőt *Gyulai* Sándor igazgató állította össze. A tartalmas füzet elején a kereskedelmi érettségi új szabályzata van közölve, mely után a múlt tanév történetére vonatkozó adatokat találjuk. 84 tanuló iratkozott be s az év végén 76 tanuló volt, kiknek magaviselete ellen sok volt a kifogás. Hat rosz utra tévedt tanulót zártak ki. A tanulmányi eredmény sem felelt meg a várakozásnak. Az egészségi viszonyok kedvezőek voltak. Iskolai ünnepeket ez évben is rendeztek. A tanári kar több tagja irodalmi munkásságot is fejtett ki.

A tananyag részletes ismertetése után az iskolai írásbeli dolgozatok is felsoroltnak az értesítőben. A növendékek osztályzata nincs közölve s az előmenetelre nézve csak általánosságban tájékoztatnak a statisztikai adatok. Az érettségi vizsgát és az eredmény azonban részletesen ismertette van. Jelenen éretit egy sem volt. Jól éretit volt 5, éretit 4. Javító vizsgára utasított 8 tanuló, érettségi ismétlésére pedig 2. — A tanulmányutakról *Makfalvi* Ferenc és *Omaiss* János tanárok referálnak. A Kossuth-önképzőkör a *Gyulai* Sándor igazgató vezetése alatt eredményesen működött. A kilátásban levő internátus szervezéséről és az alkoholizmus ellen való védekezésről az igazgató külön fejezetben emlékezik meg. Tápiótelep, szertárak, fejelemi szabályzat, könyvtárak ismertetésén kívül a jövő évre vonatkozó tudnivalók és a használandó tankönyvek jegyzéke foglalnak helyet a gondosan összeállított értesítőben.

Ugyancsak *Gyulai* Sándor igazgató közli az áll. polgári fiúiskola értesítőt, melyben a vezető czikkben a polgári iskola hivatásának ismertetését találjuk. A beiratkozott 72 tanuló közül év végére maradt 67, kiknek osztályzata nincs közölve, de megtudjuk a kimutatásból, hogy köztük egy kitűnő sem akadt, jeles is csak 9. Egy növendék volt szabálytalan magaviseletű. A statisztikai adatok itt is nagy gondal vannak összeállítva. Kirándulások, ösztöndíjalap állapota, tápiótelep, ifjúsági segélyező egyesület, vagyon és mérleg kimutatás s a jövő évre vonatkozó tudnivalók ismertetését is megtaláljuk az értesítőben.

Hirek és vegyesek.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel felkérjük lapunk mindazon olvasóit, kik még az előfizetést meg nem ujtották avagy hátralékaikat ki nem egyenlítették, hogy ugy az előfizetést megújítani, mint a hátralékos előfizetést ki egyenliteni sziveskedjenek. Tisztelettel

a „GÖMÖR-KISHONT” kiadóhivatala.

Személyi hírek. *Bornemisza* László alispán augusztus hó 1-én kezd meg 6 heti szabadságidejét. Ezen időre az alispáni teendőket a vármegye *Lukács* Géza főjegyzőre ruházta.

Czibulka vezérkari ezredes, a kassai 6-ik hadtest vezérkari főnöke, *Bayér* vezérkari százados és *Thour* főhadnagy folyó hó 26-án városunkban időztek, hogy a szeptember hó 4., 5., 6. és 7-én megtartandó nagy hadtest-gyakorlat terepszemléjét, elszállásolását és a tiszték élelmezésére szükséges előmunkálatokat megtegyék. A nagy munkában a tiszteknek *Fábrý* Zoltán helyettes alkapitány, katonai előadó segédkezett. — Biztos tudomásunk szerint a nagy gyakorlaton *Galgóczy* csapatfelügyelő is itt lesz.

Aranymise. *Marsó* Géza kanonok, a roznói székesfőkapitán egyik nagy érdemekben gazdag tagja és egyházmegyei főtanfelügyelő f. hó 23-án ünneplte meg pappá szentelésének tiszázados évfordulóját. A kedves főpap, kinek egyik erénye Krisztus példájára a szerénység, minden zaj és fény nélkül óhajtott az Istennek e kegyelmét megérni és azt szűk családi körben *Marsó* Lőrincz csendőrnagy maczonkai földbirtokos házában ünneplte. Aranymiséjét a mátraverebelyi több száz éves templomban mutatta be az Urnak. Jokivánataikkal igen sokan keresték fel a jó lelkű és nemesszívű főpapot.

Képviselőből közjegyző. Dr. *Barta* (Schweighofer) Ferencz budapesti ügyvéd, országgyűlési képviselő, ki a dr. *Cziner* Miksa helybeli ügyvéd irodáját hosszú ideig vezette, Turócszentmártonba királyi közjegyzővé neveztetett ki.

A bolgár fejedelem elutazása. Ferdinánd bolgár fejedelem hosszabb tartózkodás után f. hó 24-én tavozott megyénkbeli Coburg Gothába, hogy részt vegyen az atyjának, Ágoston hercegnek halála évfordulóján rendezendő gyászünnepélyen. Előző nap *Tomory* Geza garami főszozlgabiró kozbejárására a pohorellai kastélyban *Markó* Miklós hirlapíró földinket fogadta, a ki a Vasárnapi Ujság legügyesebb fényképészével együtt a fejedelem gyermekeiről 35 különböző felvételt készített. A fejedelem ez alkalommal *Tomory* főszozlgabirót egy értékes aranyórával, *Markó* Miklós és *Uthy* Béla vasgyári tanítót pedig egy gyémántos melltűvel ajándékozta meg. Augusztus 4-én visszatér és innen Bulgáriába utazik, hogy fejedelemségének 20 éves évfordulóján a Tirnovóban rendezendő nagy ünnepségen részt vegyen.

Athelyezés a vasutnál. A miskolci üzletvezetőség területen legutóbb *Vadnai* Dávid állomásfőnök Nagyszabosról Sajóecsegre, *Vincze* Dániel állomásfőnök Sajóecsegről Nagyszabosra helyeztetett át.

A fürdőkből. A nyári időt közeletünk számos ismert tagja használja fel gyógyfürdők felkeresésére üdülés és pihenés czéljából. *Kubinyi* Aladár kuriai bíró, törvényszéki elnök a Tatrában, dr. *Meskó* Miklós megyei tisztii főorvos Cirkvenicán, dr. *Veres* Samu főgimn. tanár Karlsbadban, *Bodor* István főgimn. tanár Borosznó fürdőben, *Loysch* Ödön főgimn. igazgató a Szepességben tartózkodik. Lapunk zártakor értesülünk, hogy a megyei tisztii főorvos folyó hó 26-án haza érkezett.

Uj gazdasági tudósító. A földmívelésügyi miniszter *Pauks* László muranyaljai lakost a vármegye nagyröczzei járására a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

Halálozások. Özv. *Almássy* Jánosné, helybeli tisztoskoru polgáraszony f. hó 19-ikén 78 éves korában hosszas betegség után meghalt. Folyó hó 21-ikén temették el nagy részvét mellett.

Ferdinándy János nagyröczzei kir. közjegyző, volt 48-as honvédfőhadnagy f. hó 21-ikén 86 éves korában meghalt. Temetése f. hó 23-ikán Nagyröczzen ment végbe imponás részvét mellett.

Sulyán Sándor, Rozsnó város nyug. rendőrkapitánya f. hó 21-én 65 éves korában meghalt. A köztisztelnetben allott férfin hült tetemeit f. hó 23-ikán nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra.

Városi közgyűlés. Rimaszombat város képviselőtestülete f. hó 29-én hétfőn délelőtt 9 órakor közgyűlést tart, melynek tárgya a Barna Imre nyugdíjazásával megüresedett rendőr alkapitányi állás betöltése választás utján. Ugy halljuk, hogy az állásra *Fábrý* Zoltán volt honvédfőhadnagy pályázott.

Zászlószentelési ünnepély. A várgedei róm. kath. olvasó- és dalkör a mai napon tartja *Kubinyi* Bertalanné urasszony védnöksége alatt zászlószentelési ünnepélyét. Az ünnepély sikere biztos, mert annak élén oly urnő áll, kit mindenki csak a legnagyobb tisztelettel vesz körül. — Az ünnepélyen a *Kubinyi*-család és a vidék intelligenciája közül igen sokan vesznek részt, sőt városunkból is sokan rándulnak ki, hogy e szép ünnepély lefolyásának szemtanúi legyenek. Az ünnepi mise alatt *Rábely* Kata és *Hollósy* Anna urleányok Rimaszombatból, továbbá *Reiner* Károly és *De Arrigo Sciuto* Kornél énekelnek alkalmi quartettet, melyet *Bodor* László rimaszombati állami iskolai tanító kísér orgonán. — Az ünnepély lefolyásáról jövő számunkban bővebben referálunk.

Közjegyzői kamarai hír. A kassai közjegyzői kamara közhírre teszi, hogy a nagyröczzei közjegyzői állás *Ferdinándy* János kir. közjegyzőnek 1907. július 21-én történt elhalálása folytán megüresedett és hogy helyettesül *Kubinyi* János dr. ottani közjegyző-helyettes rendeltetett ki.

Birtokvétel. A volt báró *Nyáry*-féle s jelenleg több év óta *Weinreb* Fülöp budapesti építész és neje tulajdonát képező jánosi — mintegy 2000 kat. holdnyi — nagybirtokot megvette *Kinczig* Ferenczné Aradról 1.160.000 koronáért. A birtok átadása folyamata van s a vevő urasszony jogtanácsosa dr. *Nikolics* Döme aradi ügyvéd az ügylet lebonyolítása érdekében itt járt városunkban.

Választmányi gyűlés. A polgári olvasókör kebelében fennálló temetkezési egyesület választmánya ma — vasárnap — délután fél 3 órakor a polgári olvasókör helyiségében *Rábely* Miklós elnöklésével ülést tart.

Czigányok letartóztatása. Berzétéről kaptuk a hírt, hogy a múlt napokban ottan tetten ért rabló oláh-czigány bandát *Márkus* László ottani bátor gazdasági intéző tartóztatta le, s adta által a csendőrségnek.

Katonai átvonulás. A losonczy tüzérezred jövő hó 5-én, a déli órákban érkezik városunkba, innen pedig kevés pihenő után 6-án folytatják utjokat Kassára, s csak szeptember hó 4-én látjuk őket ismét az itteni nagy hadtestgyakorlaton.

Fegyver nem gyermek kezébe való. *Matécska* Pál helybeli komüves inas, bár már csaknem legény számba megy, mert 16 éves, folyó hó 26-án *Balázs* nevű káposzta-pasztortól egy pisztolyt vásárolt, s mikor azt elsütötte, olyan szerencsétlenül járt, hogy bal kezét lötte meg, a serét befuródott és a löveg összeroncsolta a vigyázatlan fiu kezét. Súlyos sérülésével f. hó 27-én a közkórházba szállították.

Mulatság. A helybeli kereskedő ifjak nagy apparátussal láttak nozzá a ma — vasárnap — rendezendő mulatság sikere érdekében a munkához. A mulatságot — melynek rendezését lelkes nagy gárda vállalta magára — a Széchenyi-kertben tartják meg 1 kor. beléptidij mellett. (Családjegy 3 korona.) A tiszta jövedelmet egyenlő részben osztják meg Rimaszombat és Vidéke jótékony négylete és az izraelita négyelet között. — A rendezőség élén *Weisz* Manó bizottsági elnök, *Braun* Zsigmond, *Sodós* Gyula péztárnokok és a vigalmi bizottság tagjai állanak. A mulatság délután 4 órakor kezdődik, s kedvezőtlen idő esetében aug. 4-én tartják meg.

Zarandokcsapat. A szombathelyi közigazgatási tanfolyam husz vegzett hallgatója hazafias tette határozta el magukat. Gyalog zarandokolnak II. Rákóczy Ferencz sírjához Szombathelytől Kassáig. Szombathely városának közönsége gyönyörű selyem nemzeti zászlót adott a csapat kezébe, hogy azzal vonuljon végig az országon a fejedelem hamvaihoz; a jegyzői tanfolyam hallgatósága egy értékes ezüst babékoszorút visz magával a drága halott koporsójára. A csapat vezetője *Kiskocs* István városi tanácsos, a tanfolyamon az anyakönyvi ügyek előadója. Városunkba f. hó 21-én az esteli órákban érkeztek, s a távollevő polgármester megbízásából *Galamb* Kálmán aljegyző és *Fábrý* Zoltán alkapitány helyettes fogadták a lelkes zarandokokat a szabadkai pusztnál. Innen 22-én folytatták utjokat Aggtelekre.

Hangverseny. A gömőri ág. ev. egyházmegyei közgyűlés alkalmából. „A roznói egyházkerületi polg. leányiskola internátusa” javára Sajógömörön, f. hó 30-án „a polgári iskola nagytermében” táncmulatsággal egybekötött hangversenyt rendeznek. — Beléptidij személyenként 2 korona 40 fillér, családjegy 5 korona. — Kezdeté este 8 órakor. — A műsor következő. 1. „Papperla regéje” *Villi* Károlytól. Előadja a férfikar. — Modern leányok. *Dialog* *Wolfner* Páltól. Előadják: *Repeckzy* Iza és *Faragó* Margit kisasszonyok. — 3. „Merengés *Dankó* Pista legszebb dalai felett.” Zongorára átírta *Gaal* Ferencz. Előadja *Bogár* Izabella kisasszony. — 4. „Alkonyodik” *Borúth* köteménye. Dallamát szerz. id. *Bogár* Lajos ur. Énekl. *Bence* *Mariska* kisasszony, a szerző zongorakísérete mellett. — 5. „A csók.” Monológ írta *Pásztor* M. Előadja: *Welky* *Mariska* kisasszony. — 6. „Serenade” *Haydentől*. Fuvólán előadja: *Deák* János ur. — 7. „Traviata” *Verditől*. zongorán négykézre előadják *Bogár* Margit urnő és *Bence* *Mariska* kisasszony. — 8. ? ? ?

Harc a cigányokkal. Szabadon csatangoló és rabló oláh-czigányaink már odáig jutottak, hogy az eddig respektált csendőreinktől sem félnek már. A balog-völgyről vették a hírt, hogy f. hó 25-én egy *Bátka* mellett táborozó cigány-karavánt a csendőrség a vármegye határozata folytán továbbítani akart. A cigányok nem engedelmessétek a csendőröknek, hanem velők szembeszálltak. A csendőrök már közel voltak ahoz, hogy fegyvert használjanak, midőn a cigányok megadták magukat.

Szerencsétlen esés. Osgyánban a múlt héten *Vég* János 59 éves béres szántani ment s az ökör neki ment egy dombnak, a szekér felfordult s *Vég* János a szekérről oly szerencsétlenül esett le, hogy esontja több helyen eltört s súlyos sérülésével a kórházba szállították.

Boszu a zálogolásért. A Rimafürész melletti hegyoldalban a múlt héten *Frncsik* János a szarvasmarhák legeltette s látta, hogy a vetésükben idegen juhok legelnek. Ezt atyjának *Mihók* *Frncsik* *Mihálynak* tudtára adta, ez aztán egy juhott elvett, miután a közben oda érkezett tulajdonosa nem akarta a kárt megtéríteni. A zálogolás felbőszítette *Csuvej* Jánost és négy testvérét, ezek neki estek a 62 éves öreg *Frncsik* *Mihálynak* és fiával együtt összeverték, úgy hogy az öregot kórházba kellett szállítani. Az ügyészség ez ügyben a nyomozást megindította.

Arzénmérgezés. Az ujtantalvölgyi üveggyárban folyó hó 19-én *Junanyak* Pál munkásnak ebédet hozott a felesége Császárpatakról, s állítólag egyik társa, ki valami módon arzénmérgezh jutott, a krumplit megszórtta e porral. A munkás elfogyasztotta az ebédet, de csakhamar rosszul lett, s bár az előhívott gyári orvos, kinek mindjárt mérgezésre volt gyanuja, nyomban ellenérget adott be, a szerencsétlen ember nagy kinok között még aznap meghalt. Az esetet bejelentették a bíróságnak, mely a nyomozatot elrendelte, *Pongrácz* *Dezső* vizsgálóbíró és dr. *Penyigey* Lajos kir. alügyész az orvosokkal a helyszínen megjelent s a törvényszéki boncolás megejtetett. A hullarészeket, miután arzénmérgezés esete forgott fenn, gondosan becsomagolták s felküldték az országos vegyészeti hivatalhoz.

Gyanus halál. *Sifra* György nyustai munkás ember a múlt héten egyik ottani koresmában kolbászt evett, s aztán csakhamar rosszul lett s gyanus mérgezési tünetek között meghalt f. hó 19-én. Az esetet bejelentették a bíróságnak, mely a nyomozatot megindította, s a vizsgálóbíró a kir. ügyéssel és orvosokkal folyó hó 21-én megjelent a helyszínen. A hulla felboncoltatott, s miután a lelet mérgezés gyanujára engedett következtetni, a hullarészeket becsomagolták és felküldték az országos vegyészeti hivatalba.

Baleset a kőbányában. Ifj. Veszelka János korláti bányamunkás a kővel megrakott kocsiakat toltta múlt héten s az összekapcsolt 20 kocsi (u. n. kutya) a pályán tovasiklott. Mikor a 19 éves fiatal Veszelka a kocsirol leaart szállni, kinyitott az oldalsó ajtó, melyet elfeledtek előbb bezárni, a munkás kiesett s a kötőmeg lábára zuhant úgy, hogy a szerencsétlen fiatal munkás súlyos sérüléseket szenvedett, melyekkel kórházba szállították.

Vásártartási engedély. Kossuth Ferenc kereskedelmiügyi miniszter megengedte, hogy a Gömör-Kishontvármegye területéhez tartozó Pelsőcz nagyközségben a folyó évi szeptember hó 17-ére eső országos vásár ez évben kivételesen szeptember hó 16-án tartassék meg.

Menetrend. A mav. vonalain május hó 1-én lépett életbe az új menetrend, melyből városunkat és vidékét leginkább érdekli az, hogy a szokásos nyári fűrdővonat Balogfala és Feled között közlekedik. Budapest és Dobsina között a közvetlen kocsik most már nem Füle felé közlekedik, hanem Miskolcra át. Budapestről indul este 9 óra 40 perczkor, s Dobsináról indul Budapest felé d. u. 4 óra 51 perczkor. — A Feled-tiszolezi vonalon következő vonatközlekedés van:

Feledről indul reggel 7 ó. 12 p., 9 ó. 2 p., 11 ó. 30 p.; délután 1 ó. 25 p., 3 óra 55 p., 5 ó. 40 p.; este 8 ó. 10 p., 9 óra 31 perczkor.

Rimaszombatba érkezik reggel 7 ó. 42 p., 9 ó. 55 p., 12 ó. 15 p.; délután 2 órakor, 4 ó. 33 p., 6 ó. 15 p.; este 8 ó. 57 p., 10 ó. 6 p.

Tiszolezra érkezik délelőtt 11 ó. 54 p.; délután 2 ó. 4 p., 6 ó. 40 p.; este 11 ó. 6 p., 12 ó. 5 p.

Tiszolezról indul reggel 4 ó. 28 p., 6 ó. 10 p., délután 12 ó. 55 p.; 4 ó. 55 p., 7 ó. 12 p.

Rimaszombatba érkezik reggel 6 ó. 25 p., 8 ó. 3 p., 10 ó. 13 p.; délután 2 ó. 50 p., 4 ó. 36 p., este 7 ó. 11 p., 9 ó. 1 p.

Feledre érkezik reggel 6 ó. 55 p., 8 ó. 33 p., 10 ó. 50 p.; délután 3 ó. 17 p., 5 ó. 5 p., este 7 ó. 41 p., 9 ó. 30 p.

Számadás. Az 1907. július hó 21-én Tornalján megtartott hangversenyen, mint védnökök hozzájárultak a multság anyagi sikeréhez: Diószeghy Dezső (Kelemér) 50 kor., Hevessy Bartalan, Hevessy Benedek (Füge), Kovács Miklós, Molnár József (Rimaszombat), Szentiványi Árpád (Sajógömör), Szentiványi József (Beje) 20—20 kor., Csabay Pál, Czinke István (Rimaszombat), Fáy Gyula (Rimaszombat) Szentmiklóssy Béla, Tornallyay Zoltán 10—10 kor. Továbbá megváltották jegyüket: N N 20 kor., Loysch Ödön (Rimaszombat) 10 kor., Fialka Erzsébet (Beretke), Kathona László (Rozsnyó), Kubinyi János (Nagyréce) Szkárossy Gusztáv (Özörény) 5—5 kor., özv. Szalay Ferenczné (Füle) 4 kor., Urszinyi Zsigmond 240 kor. Felülfizettek még: Czenthe Pálné 5 kor., özv. Szakall Józsefné (Boldva) 520 korona, dr. Goldblatt Géza 440 korona Füzesséry N 360 korona, Glücksthal József, Groszman Ignác 3—3 kor., Batta György (Rimaszombat), Batta István (Simonyi), Hegedüs János (Sajógömör) 2—2 kor., Fuchs Jenő 160 koróna, Lenkey Lajos (Nagykároly), Makkay Imre 60—60 fill. A hangverseny összes bevétele volt . 723 kor. 26 fill. Kiadás . . . . . 360 kor. 72 fill. Maradvány . . . . . 362 kor. 54 fill. Fogadják ezuttal mindazok hálás köszönetüket, kik nemes czélu multságunk anyagi sikerét előmozdították.

Rendezőség.

A gömörmezei múzeum részére ajándékozott tárgyak jegyzéke 1907. június hóban.

Tíz magyar író könyomatu arcképe, Dombi Márton arcképe, két keretes arckép, két orvosi diploma, 24 okirat, Rigó-család czimere, 11 drb. kézirat dr. Páczek Móríc hagyatékából M. E.-től.

Agyag-butykos, rozsnyói gyártmány Vajda Istvántól. Koronázási emlékérem Török Miklóstól.

Két drb. régi himzett párna-betét Mikula Zoltántól (Ipolymezei.)

Agyugolyó töredék Sarinay Istvántól. Rézesövű pisztoly, 4 ezüst, 4 rézpénz, 10 kros osztrák bélyeg 1866 ból Migulecz Nagy Páltól (Rimabrézó.)

I. Lipót ezüst pénze 1675 ból Miskolc Lajostól. Dobsinai 10 pengő krajczáros szükség-pénzjegy 1849-ből Klein Samutól (Dobsina.)

Lemberger A. doktori értekezése Lévai Izsótól. A ráhói várkastély fényképe udvar felől Czéner Páltól (Gömörhá.)

A hunyadmezei tört. és régészeti társulat Evkönyve 1907. I. II. füzete a társulat titkárától.

A gömörmezei közművelődési egyesület 1906 iki Evkönyve az egyesület titkárától.

Hat drb. kézirat (Fáy András élete, Ferenczy István életéhez, régi czéhek, Rima és Balogvölgye, Farkasfalvi Imre munkái), telekkönyvi forgalom, 103 drb. könyv és füzet, „Budapesti Hirlap“ 1905. és 1906. évfolyam, „Gömöri Lapok“ 1869—71. évfolyam, „Felvidéki Közöny“ Farkasfalvi Imrétől (Budapest.)

Három ezüst, 16 rézpénz Józsa Ignácztól. Óskori bögre és cserepek a Horváth tanyáról Szabó Elemértől.

Egy régi könyv Máthé Dezsőtől. A kegyes adományozóknak hálás köszönetet mond:

a múzeum igazgatósága.

Nyilttér.)*

Jegyzőkönyv.

Felvételett Rimaszombatban, 1907. július 17-én, Repecky Aladár és Dr. Dienes Gyula urak között felmerült lovgias ügyben.

Jelen voltak az alólirottak. Ifj. Szontagh Zoltán és Hámos Antal urak mint Repecky Aladár ur megbízottjai elégtételt kérnek azon szóbeli sérésért, melyet Dr. Dienes Gyula ur felőlkel szemben Pelsőczön, a vendéglőben többek jelenlétében elkövetett.

Mielőtt Ragályi István és Dr. Soldos Béla urak, mint Dr. Dienes Gyula ur megbízottjai felök nevében az elégtételt felajánlhatták volna, — felük nagyfoku idegbajának gyógyítása végett a Schwartzer-féle sanatóriumba vitetven, — miről Repecky Aladár

*) Ezen rovat alatt közöltékért nem felelős a Szerk.

ur megbízottjai is tudomást szereztek, — s mint ilyen, nem sérthették, az ügyet közös meggyezéssel befejezettek tekintik Kmf.

Ragályi István,

Dr. Soldos Béla,

mint Dr. Dienes Gyula megbízottjai.

Ifj. Szontagh Zoltán,

Hámos Antal,

mint Repecky Aladár megbízottjai.

Tanuló felvétetik.

Egy jó házból való fiu tanulól felvétetik **Sroyka Pál** női kézimunka-, rövid-, szövött-, diszmű-, divat- és játéka-áru üzletében **Rimaszombat**.

Erdők

tűzfatermelésre vagy műfatermelésre Gömör és a szomszédos megyékben készpénzfizetés mellett megvételre kerestetnek. **Cím** a kiadóhivatalban.

Árlejtési hirdetmény.

932. szám. — A **helpai** községi koresma bérletének biztosítására **folyó évi szeptember 2-ik** (második) napjának délelőtti 9 órájára zárt ajánlati versenytárgyalás tuzetik ki.

Kikiáltási ár 1400 korona. — Írásbeli ajánlatok 10% bánatpénz csatolása mellett szeptember 2-ik napjának d. e. 8 órájáig adandók be.

A község fenntartja a jogot az árlejtés eredményére való tekintet nélkül a szerződést vállalkozók bármelyikével megköthetni.

Részletes feltételek a községi előljároságnál megtekinthetők vagy attól beszerezhetők.

Helpa, 1907. július 19.

Községi előljároság.

Szezon-gyümölcsöt

állandóan szállítok nagyban.
A legszebb és legjobb fajokat előnyarban.
Kovách Ödön gyümölcskivitele
Kiskunfélegyháza, Szentháromság-tér 4.

Hirdetmény.

3097. sz. — A rozsnyói kir. járásbíroság, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **rozsnyói közkórház** végrehajtatónak, **Gresko Hanasz Katalin** jogutódja **Gresko János** kisveszverési lakos végrehajtat szenvedő elleni 29 korona 60 fillér tőkekövetelés és járuléka iránti végrehajtatási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék (a rozsnyói kir. járásbíroság) területén lévő, Kisveszverés község határában fekvő és a kisveszverési 94. számú telekjegyzőkönyvben A. 7 2—14. 16—24. sorszám, 349. 506. 625. 852. 912. 1077. 1187. 1190. 1194. 1230. 1365. 1437. 1736. 2156. 2207. 2284. 2430. 2568. 2824. 2998. 3007. és 3137. hrzi sz. alatt foglalt ingatlanból B. 7 alatt 1/4-ed részben Gresko Hanasz Katalin végrehajtat szenvedett nevében állott, azonban B. 15 alatt ajándékozás címén Gresko János nevében álló birtokilletőségre az árverést 732 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az **1907. évi október hó 21-ik napján**, délelőtt 10 órakor Kisveszverés község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 73 korona 20 fillért bánatpénzül készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1 én 3333. sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Rozsnyón, 1907. évi július hó 15-ik napján. Kir. járásbíroság, mint telekkönyvi hatóság.

Tichy, kir. ítéletáblai bíró.

Saját műhelyemben készült butorok!

BUTOR

a saját műhelyemben készült, feltűnő olesó, — nagy választék — szép és jó kivitelben kapható:

Deutsch Géza

kárpitos és diszitó butorraktárában, **Kossuth Lajos-utca 3. sz.**, (dr. Weinberger Rezső ügyvéd ur házában.)

Saját műhelyemben készült butorok!

Tégla eladás.

1000 darab — Likér olvasztó-telep ab kemence — 40 korona. — Állomás öt percz.

10—12

Kuchta Dániel Nyustya.

Hirdetmény.

3937. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék közhírré teszi, hogy a m. kir. **Allamvasutak kisa-játító kérelmére** az 1881: XLI. t. cz. 32. és 46. §§-ai alapján a rimaszombati 726. sztkönyvi 2654—2. hrsz., 667. sztkönyvi 1935 hrsz., 678. sztkönyvi 1981. hrsz., 667. sztkönyvi 1986., 1987., 1988., 1989., 1990. hrsz., 664. sztkönyvi 1991. hrsz., 516 sztkönyvi 1979/1. és 737. hrsz. ingatlanokból összesen 3350 □-ól kisa-játított területre vonatkozólag a kártalanítási eljárás elrendeltetett, annak megkezdésére és tárgyalására **1907-ik évi augusztus hó 1-én** d. e. 9 órája ezen kir. törvényszéknél I. emelet 16. sz. alatt kituzetett, arra az érdekeltek azon figyelmeztetéssel idéztetnek, hogy elmaradásuk a kártalanítás fölött hozandó érdemleges határozatot nem fogja gátolni.

Rimaszombati kir. törvényszék, 1907. június 30.

Salzmann,

kir. tszéki jegyző.

Kubinyi Aladár,

kir. tszéki elnök.

PIQUE

legjobb vergé cizaretta hüvely.

Kapható: RIMASZOMBATBAN,

Ifj. RÁBELY MIKLÓS

könyv- és papirkereskedésében.

Hirdetmény.

261. sz. — Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszecsi kir. járásbíroságnak 1907. évi sp. I. 154/4. számú végzése következtében **Nagy József** ügyvéd által képviselt **Szöke István** javára, **B. Mik-halek László** ellen 210 korona s járuléka erejéig 1907. évi június hó 22 én foganatosított kielégítési végrehajtat utján felülfoglalt és 3900 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: tehének, borjúk, lovak és kocsik nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszecsi kir. járásbíroság 1907. évi V. 213/1. számú végzése folytán 210 kor. tőkekövetelés, ennek 1907. évi majus hó 1-ső napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 115 korona 14 fillérben bírólag mar megállapított költségek erejéig Janosiban, alperesnél leendő megtartására **1907. évi augusztus hó 1-ső** napjának délelőtti 10 órája határidőül kituzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly meggyezéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881-ik évi LX. t. cz. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

A mennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Rimaszecs, 1907. évi július hó 14. napján.

Kovács Géza, kir. bir. végrehajtó.

FLEISCHER és TÁRSA

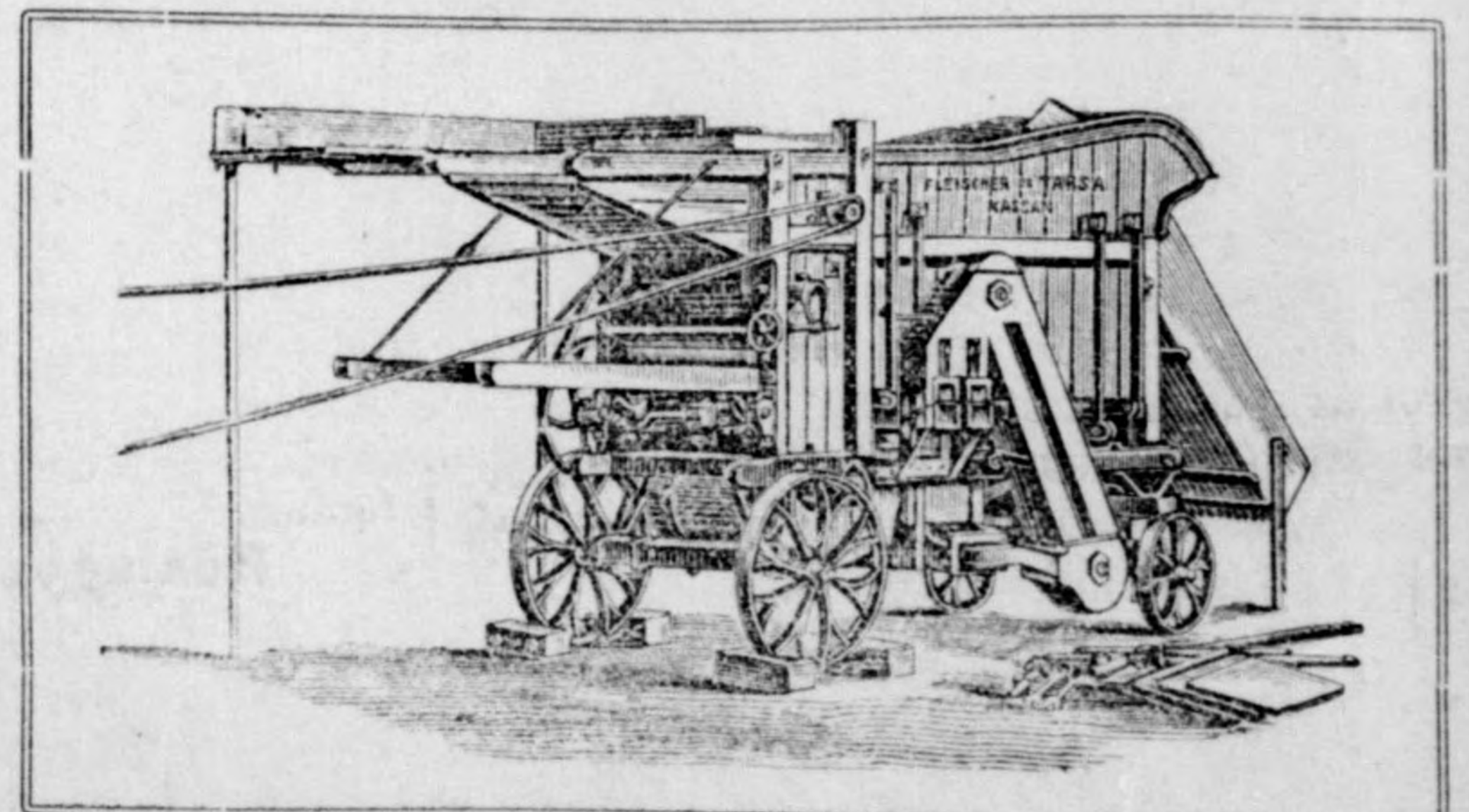
gépgyára és vasöntődeje Kassán, Vám-utca 11. szám.

Ajánlja a t gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával czélszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit a **nyári időnyre**, nevezetesen:

Cséplőkészleteit könnyű járással járgány vagy gőzmozdony általi hajtásra.

Kézi cséplőgépeit járgányhajtásra is alkalmazva, szalmarázó készülékkel vagy anélkül. **Backer- és magtár-rostait**, továbbá mindennemű **szivattyukat, gőzgepeket és gőzkazánokat, szeszgyár-berendezéseket**, m. p.: **Henze-főzőket, cukrosítókat, malata-, burgonya-zúzókat, malom berendezéseket** stb.

Gépgyárunk gyártmányainak **jelentékeny készletét tartjuk állandóan.** Gazdasági gépeink képes, valamint öntődénk gyártmányai árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

6—6